

Franckesche Stiftungen zu Halle

Memoria Theologorum Wirtembergensium Resuscitata, h.e. Biographia Præcipvorum Virorum, qui à tempore Reformationis usque ad hanc nostram ætatem ...

Accessit Elenchus Scriptorum tum editorum, tum in Manuscriptis latentium cum
Supplementis atque Indicibus necessariis

Fischlin, Ludwig Melchior

Ulmæ, Anno M.DCC.IX.

VD18 90845390

[Melchior Nicolai]

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-216317](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-216317)

verit, quàm fideliter & insigni cum ædificatione docuerit, J. Seizius testatur. Apoplexiâ tandem in Musæo sedens correptus post paucas horas inter presces ad stantium obdormivit, Ratisbonæ d. 9. Julii 1628. ætatis 51. Concionem Funebrem habuit M. Johannes Seizius, Conc. Ratisbon. quam vide (a) Laudatus etiam est Oratione brevi à Jacobo Vischero, Gymnasii Ratisbon. Rectore, Sympatriorâ, qui fata & elogia illius pluribus prosequitur. (b)

Scripta.

Eine Predigt gehalten bey Legung der ersten Steine zu deme vorhabenden Gebäude einer neuen Kirchen zu den Evangelis. Predigten/Regensp. 1627. 4.

Nat. 1578.
Clar. 1620.
Ob. 1659.

MELCHIOR NICOLAI, Præpositus Württembergicus, Hizleri post 15 annorum intervallum Successor, Schorndorffæ, primaria totius Württembergæ post Tubingam & Stuttgardiam Urbe, vallo & mœnibus probè munitâ, natus est Anno 1578. d. 4. Decembris, Parentibus honestis, Patre Melchiore Nicolai, Ordinis Senatorii Viro, Pontificiæ Religionis, in qua Gamundæ ex honesta Clausiorum familiarianatus erat; olim addicto; Matre Michaelis Sattleri, Archigrammatei Schorndorffensis Filia. Pueritiæ annis tum in Schola Patria, tum Stuttgardianâ feliciter eluctatus in Monasterium Blabyrense cum aliis Alumnis recipitur, sed brevi admodum ob

ægri-

(a) P. Freheri Theatrum Vir. Ill. p. m. 4390

(b) G. Serpili Epitaphia p. m. 66.

ægritu
Cum i
sam st
ficio pi
cis Pat
Docto
in Con
studia
mia co
Candi
report
retur,
dòque
Præsu
loquic
demio
Waibl
Paroc
Neub
integ
Episc
Profe
Stiper
sed vi
Anhu
bus a
quoa
pe ob
ex In
proim
cader

agritudinem continuam ad patrios lares remissus;
Cum interim provectior fieret ætate, quàm ut exor-
sam studiorum telam pertexere posse videretur, opi-
ficio pistorio deputatur. Objurgatus autem ab Ami-
cis Pater: Ut quid Pistorem faceret qui aliquando
Doctor fieri posset? Mutato Consilio Tubingam
in Contubernium Filium deducit, qui tantum erga
studia concipit fervorem, ut vix biennio in Acade-
mia commoratus Anno 1598. inter 50. Magisterii
Candidatos primum ipse locum summâ cum laude
reportaret, & postea in Stipendium Ducale recipe-
retur, ubi varia disputando, concionando, peroran-
dòque edidit Specimina, factus Andreæ Osiandri,
Præfulis Adelbergensis, qui tùm Ratisbonensi Col-
loquio intererat, Vicarius. Absoluto Studio Aca-
demico Ministerium 1601. inchoavit in Oppido
Waiblingensi, ut Diaconus; Quinquennio post
Parochiam Stettinensem sub Johanne Friderico à
Neuburg, Nobili, administravit. Peractò & hic
integrali decennio ad Pastorum Marpacensem &
Episcopiam totius Diæceseos; Elapsoque biennio ad
Professionem Theologiæ Extraordinariam, nec non
Stipendii Illustris Inspectionem legitimè vocabatur,
sed vix tribus annis munere suo defunctus Abbatiam
Anhusanam acceptare debuit, plerisque admiranti-
bus aliò Tubinga vocari, qui Tubingam è longin-
quo acersiri debuisset, sed & admirante ipso Prin-
cipe obsequii promittitudinem, quem obstinatum fore
ex Inimicorum ejus suggestionem crediderat, cujus
proinde clementissimo jussu & comperto ejus ab A-
cademico Senatu Testimonio ad officium rediit.

(a)

(a) Nihilominus A 1625. denuò ad Abbatiam Laureacensem & Senatum Ordinum Provincialium, atque Anno 1627. ad Adelbergensem, Generalémque Ecclesiarum illius Tetrarchiæ SuperIntendentiam promovebatur. Quam stationem tamen A. 1629. quo vigore Imperatorii edicti omnia Monasteria in universo Ducatu Clericis Papalibus restitui debebant relinquere coactus, in Cathedram Professoriam postliminò immisus est, retentâ etiam inter Status Provinciales Sessione. Vivis exemto Luca Osandro & Eberhardo Duce in Regimen Ducatus restituito Anno 1638. Pro-Cancellarius atque An. 1650. totius Württembergiæ Præpositus, Principis Consiliarius intimus, nec non Academiæ & Scholarum Claustralium Visitator constitutus est, quam splendidam dignitatem usque ad finem Vitæ magnam cum prudentia gessit. Conthorales successivè possedit duas, primò quidem Catharinam Nuzbeckiam, Melchioris Dezii, Senatorii Ordinis in oppido Waiblingensi Viduam, ex qua tres Filios Ecclesiæ Ministros habuit superstites, interque illos unum Cognominem Abbatem Cœnobii Maulbronnenfis ordinatum, & Filiam unicam, Tobiae Wagnero, Cancellario Tubingensi elocatam, 30. ex iis Nepotibus & 12. Pronepotibus beatus. Secundis votis sibi iunxit Margaretham Theodori Thummii, Theologiæ Doctoris & Professoris, Collegæ quondam sui, Viduam, nullis ex ea liberis relictis. Erat Theologus vasti Ingenii, profundæ eruditionis & vultus gravitate verendus, sub cuius Episcopia Württembergica Ecclesia cum omnibus suis membris felicissimè cepit reslo-

(a) *Vita Melch. Nicol. p. m. 17. edit. fol.*

reflor
in ver
ut ad
Liber
nullat
videas
corum
suetud
In con
cium
ratiu
stam
tus L
Cance
bza t
script
Reliq
mum
minu
& qu
vit.
am e
man
telle
D. N
men
volu
nibus
tam
infen
quoc

reflorescere. Orthodoxiæ Lutheranæ tenacissimus in verbis & factis sincerus. Justitiæ adeò deditus, ut ad solum *δωροφαιρίας* tinnitum excanduerit. (b) Liberæ præterea linguæ & animi in tanto fastigio nullatenus elati. In scriptis maximè Antifororianis videas tersam latinatam & terminorum Scholasticorum, nisi ubi summa necessitas & ipse usus consuetudine jam validus poscebat, admodum parcam. In controversia Tubingensi cum Giessensibus Judicium aliquandiu suspenderat, sed postea tantò accuratius Controversiam istam tractavit. Antagonistam perpetuum & quasi juratum ex Jesuitis expertus Laurentium Forerum, Academia Dillingensis Cancellarium, quem solide refutavit, prout amœbæ testantur Scripta. Jodocum quoque Keddium scriptis Germanicis Evangelicos laceissentem, retudit. Reliquis Jesuitis, qui tempore belli tricennalis domum Præpositi Tubingensis vi occupaverant, non minus intrepidè tum è Cathedra, tum è Suggestu, & quidem extemporaneo sæpius labore, os obturavit. Factum ajunt, ut aliquando Jesuita quempiam ex Collegis ejus citatione loci alicujus Patristici mancâ & infidâ constringere artibus anniteretur, intellectâ autem protinus fraude assurgentem publicè D. Nicolai, coram universo Auditorio Pontificium mendacii coarguisse & Verba Patris recitasse integra, volumine insuper in quo ea extabant, ut fidem omnibus faceret, è Bibliotheca afferri jussu, sed Jesuitam non expectato Libro confusum discessisse. Quam infensi autem Pontificii Viro fuerint vel exinde patet, quod Anno 1636. d. 16. Aprilis Capitaneus quidem

Bava.

(b) *Vita à VV agnere descripta p. m. 24.*

Bavarus eum in domo convenit, ex præviâ de processu Cananæis à Josua facto quæstionè, eo gladii ictu petiit, ut caput ejus fidisset, nisi superius limen Januæ, per quam effugiendum erat, ensẽ excepisset, vulnere ligno, non capite evadentis illiso. (c) Anno 1643. Speculum Brandenburgicum una cum ejusdem Apologia Brochmando opposita jussu Serenissimi Ducis refutavit, nec non An. 1659. Libellum quendam Anabaptisticum; illius quippe generis Fanatici in Württembergiam itrepere illa ætate tentarunt, sed Nicolai & reliquorum Consistorialium prudentia in tempore suppressi. Johannes Majer, Senior, Augustanus, illi cum aliis Theologis primam partem sui ædificii Biblici dedicavit. Morti vicinius Symbolum Apostolicum identidem recitare jussit, (d) suisque id ipsum apprimè commendavit, beata Analipsi potitus An. 1659. d. 13. Aug. Ætatis 81. Iconem Viri Epigrammate sequenti veneratus est Gener Tobias Wagner:

*Nonne Augustinum veterumvè ex ordine Patrum
Quamvis effigies hæc veneranda refert?
Perlege Scripta Viri, mecumque fateberis ipsum
Donis Theiologum vix habuisse parem.*

Idem Vitam ejus Oratione memorabili enarravit, Concionem verò Exequialem habuit, M. Johannes Eberhardus Knollius, Diaconus Superior Stuttgard. ex Psalm. XXXII. v. 1. 2. quam excerptit Freherus. (e) Integram Vitam à Wagnero editam recudi fecit,
H.

(c) Caroli Memor. T. I. p. 876.

(d) Vita p. 29.

(e) Theatr. p. 614.

It. Witten. Dec. X. p. 1300. seqq. Quibus adde
Theophilum Spizelium Templo honoris p. 244. &
Serpil Epitaph. p. 48. & König Bibl. p. 574.

Epitaphium ejus in Templo
Cathedrali Stuttgardiano hoc mo-
do inscriptum :

Beata Memoria

Consummati Theologi Melchio-
ris Nicol. D. Abbat. Laureac. &
Adelberg. Theolog. Professor & Pro-
Cancell. Tub. Jll. Stipendii Ephori Se-
ren. Eberhardi Ill. Duc. Würtemb.
Consil. & Ecclesiarum Præpositi Con-
vent. Secret. Provincial. Assessoris Evan-
gelicæ Veritatis Ore & Calamo Defen-
sor constantiss. Schorndorffæ nati
Anno 1578. d. 4. Dec. B. denati Anno
1659. d. 13. Aug. perpetuitate huc posita
à tribus Filiis.

Verbum Domini manet in Æternum.

Melchior Nicolai.

§

Per

Per Anagramma.

Hic melior Incola.

*Incola nunc melior Cœli hic, bonus Incola terræ
 Qui fuit, & Christo consociatus ovat.
 Hujus quisquis eris vitamque fidemque sequaris,
 Æthereæ quoque sic Incola Lucis eris.*

Scripta.

*Consideratio Theologica quatuor Quæstionum contro-
 versarum de profundissima Revelatione Domini nostri
 Jesu Christi, Tubingæ, 1622. 4. & 1676. ibid.
 secunda vice.*

*Symbolum Lutheranum ab imposturis, calumniis, men-
 daciis, criminibus falsi, Laurentii Foreri Jesuitæ
 vindicatum, Tubingæ, 1624. 4.*

*Jubar cœlestis Veritatis Manupretio Foreri repositum,
 Tub. 1642. 4.*

*Umbellæ Somnium Jesuitico- Forerianum opposito cœ-
 lestis veritatis jubare discussum, Stuttg. 1652. 4.*

*Operæ pretium ad Manupretium Forerianum, Tubing.
 1652. 4.*

*Compendium Didacticum & Elencticum Aphorismis
 inclusum, Ulmæ, 1655. 8. Tubingæ, 1688. 8.*

*Reformator Germaniæ Lutherus à septem Characteri-
 bus L. Foreri vindicatus, ibid 1668. 4. Opus post-
 humum, Disp. contra Manuale Forerianum, Ibid.
 1639. 4.*

*Disputatio de Adiaphoristicis. v. Job. Georgio Weis-
 hardo Rotenburgensi Monacho Predicatorum Ordini-
 nis, Tub. 1620. 4.*

Disp.

Disp. de Corporis & Sanguinis Christi in Cœna presentia
Tub. 1635. 4.

Disp. de Libero arbitrio, 1649. 4. ib. 4.

Orationes.

Oratio Funebris de Vita & Obitu Erasmi Grüningeri,
Præpositi Stuttgardiani, Tub. 1632. 4.

Oratio de Vita & Obitu D. Lucæ Osiandri, Cancell.
Tubingenſis, Tub. 1638. 4.

Tractatus de Fide Justificante posthumus editore filio
Job. Melchiore, Abbate Mulifontano.

Sola fides Justificans ex prædicationibus in Epist. ad Ga-
latas demonstrata & ad Disputandum proposita,
Tub. 1650. 4.

Beweisß des Berufs Evangel. Kirchen-Diener
Tub. 1646. 8.

Gründliche Beantwortung zweyer Schrifften
unter dem Nahmen Christiani Wilhelmi ge-
druckt / oder des Brandenburgis. Spiegels
und seiner Apologie, Tub. 1643. 4.

Rettung Evangelis. Lehre und Kirchen-Diener
wider ein Send-Schreiben unter dem Nah-
men Herrn Eberhard Ferdinands Grafen
von Wekenhausen / Stuttgardt / 1653. 4.

Antwort auf die Jesuitische vermeinte Demons-
tration P. Jodoci Keddens, als ob D. Luther keinen
Göttl. Beruf gehabt hätte zu reformiren /
Stuttgardt / 1653. 4.

Bedencken über die Neu-Jahrs-Gaabe P. Jo-
doci Keddens, Stuttg. 1653. 4.

Gründliche Abbildung des Jesuitischen Wirbel
Geistes unter dem Titul der Pfingst-Gab /